

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง : กรณีศึกษาหมู่บ้านในเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาความเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ในเขตเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองในเขตเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ ในการเสริมสร้างการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ในเขตเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก หัวหน้าครอบครัวจาก 3 หมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ได้รับความคิดเห็นชอบจากครอบครัวในการเป็นตัวแทนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 314 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 กลุ่ม ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยวิธีหาสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) และวิเคราะห์หาสมการ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

5.1 สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

5.1.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง : กรณีศึกษาหมู่บ้านในเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านสังคม (ชุมชนเข้มแข็ง) ($\mu = 4.03$) รองลงมา ด้านเศรษฐกิจ ($\mu = 4.00$) ด้านการมีส่วนร่วม ($\mu = 3.99$) ด้านการเมืองการปกครอง ($\mu = 3.97$) ด้านการจัดการ ($\mu = 3.94$) ด้านการรายงาน ติดตามประเมินผล ($\mu = 3.88$) ด้านอื่น ๆ (ความปลอดภัยและยาเสพติด) ($\mu = 3.85$) และด้านสิ่งแวดล้อม ($\mu = 3.79$)

5.1.2 ระดับการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง : กรณีศึกษาหมู่บ้านในเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านองค์กรชุมชนเข้มแข็ง ($\mu = 4.39$) รองลงมา ด้านครอบครัวมีความอบอุ่น ($\mu = 4.28$) ด้านเศรษฐกิจสมดุล ($\mu = 4.23$) และด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ($\mu = 4.13$)

5.1.3 ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง : กรณีศึกษาหมู่บ้านในเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกปานกลาง ($r = 0.695$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยสามารถเรียงลำดับคู่ที่มีความสัมพันธ์กันจากสูงไปสุดไปหาค่าสุด ได้ดังนี้ ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มีความสัมพันธ์ทางบวกปานกลาง ($r = 0.662$) ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ด้านเศรษฐกิจสมดุล มีความสัมพันธ์ทางบวกปานกลาง ($r = 0.643$) ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ด้านครอบครัวมีความอบอุ่น มีความสัมพันธ์ทางบวกปานกลาง ($r = 0.618$) และระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ด้านองค์กรชุมชนเข้มแข็งมีความสัมพันธ์ทางบวกปานกลาง ($r = 0.574$)

5.1.4 ตัวแปรพยากรณ์ที่มีผลกระทบเชิงเส้นตรงกับการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง : กรณีศึกษาหมู่บ้านในเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ (Y)

พบว่า มีจำนวน 3 ตัว คือ ปัจจัยด้านสังคม (ชุมชนเข้มแข็ง) (X_1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (X_2) และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม (X_7) มีค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 54.40 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.738 สามารถเขียนสมการ ได้ ดังนี้ $Z = 0.375 ZX_1 + 0.225 ZX_2 + 0.176 ZX_7$

5.1.5 ข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ในเขตเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

พบว่า ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหมู่บ้านให้มีความเจริญก้าวหน้าตลอดไป ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนา มีความอดทนและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้คนอื่นบ้าง ไม่ควรให้ความสำคัญเฉพาะพวกพ้องของตน เพราะจะทำให้การแก้ไขปัญหาไม่สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ ชาวบ้านทุกคน ควรมีการพัฒนาตนเองก่อน และช่วยกันแสดง

ความคิดเห็นในสิ่งที่ถูกต้อง ทุกคนควรร่วมมือกันสร้างความเป็นปึกแผ่นและความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นกับหมู่บ้านของตนและควรไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งให้มากปัจจุบัน ผู้บริหารบางคนไม่ควรทุจริตในเงินงบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านประจำปี ต้องการให้ผู้นำเป็นผู้ตอบสนองโครงการของหมู่บ้าน และควรมีการคัดเลือกโครงการที่มีความเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของหมู่บ้านก่อนที่จะตัดสินใจรับ โครงการใดๆ เข้ามาในหมู่บ้าน ควรมีการจัดประชาคมในเรื่องที่เป็นปัญหาใหญ่ของชาติ เช่น ปัญหา ยาเสพติด ควรมีการสนับสนุนด้านกีฬาหรือการเล่นดนตรีเพื่อเยาวชนจะได้ห่างไกลจากยาเสพติด หน่วยราชการควรส่งเสริมกิจกรรมด้านการเกษตรอย่างจริงจัง ควรสร้างโทรศัพท์สาธารณะ ถนนหนทางหรือสะพานข้ามในหมู่บ้านให้มีความสะดวกต่อการนำผลิตผลจากสวนออกสู่ตลาดได้มากยิ่งขึ้น ในหมู่บ้านควรมีห้องสมุดที่มีคุณภาพ ชาวบ้านควรรวมกลุ่มกันเพื่อต่อรองราคาผลิตผลทางการเกษตร และป้องกันการเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง หน่วยราชการเข้ามามีส่วนช่วยในการทำให้ราคาสินค้าทางการเกษตรมีความเหมาะสมมากขึ้น ราชการควรส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสในการเรียนรู้มีเงินทุนเพื่อสร้างอาชีพเสริมเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ชาวบ้านเด็กและเยาวชนรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเพิ่มรายได้ให้กับตนเอง และควรนำกฎหมายมาบังคับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงงานอุตสาหกรรมที่ทำให้เกิดปัญหามลภาวะเป็นพิษทั้งทางน้ำและทางอากาศ หมู่บ้านเป็นสังคมระดับเล็กของชุมชน รัฐและ ชุมชนต้องช่วยกันแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นด้วยความร่วมมือและสามัคคีกันจะสามารถแก้ปัญหาที่แท้จริงได้ ความเจริญก้าวหน้าของสังคมก็จะเกิดตามมา

5.2 อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่มีความเหมาะสมสำหรับการนำมาอภิปรายผล ดังนี้

5.2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ได้แก่ ด้านสังคม (ชุมชนเข้มแข็ง) ด้านเศรษฐกิจ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการเมือง การปกครอง ด้านการจัดการ ด้านการรายงาน ติดตามประเมินผล ด้านอื่น ๆ (ความปลอดภัยและ ยาเสพติด) และด้านสิ่งแวดล้อมอาจเป็นเพราะการดำเนินงาน โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ต้นแบบเป็นโครงการฯ ที่ดี ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น รู้จักความพอเพียง และนำแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันสอดคล้องกับการวิจัยของ ภาวดี ศรีมุกดา (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง

: กรณีศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ระดับการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองมีค่าอยู่ในระดับมากทุกตัวชี้วัด และวิศาล ทำสวน (2550) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาหมู่บ้าน ป่าไผ่ หมู่ที่ 2 ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

5.2.2 ระดับการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านองค์กรชุมชนเข้มแข็ง ด้านครอบครัวมีความอบอุ่น ด้านเศรษฐกิจสมดุล และด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านในเทศบาลตำบลธัญญามีการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ซึ่งเกิดขึ้นได้จากการร่วมมือร่วมใจของประชาชนทุกในพื้นที่ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับการวิจัยของวิศาล ทำสวน (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาหมู่บ้าน ป่าไผ่ หมู่ที่ 2 ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และวิธา เตียวศิริทรัพย์ (2558, น. 87) ได้ศึกษาผลการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนหนองตาเข้ม อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ผลการดำเนินการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนหนองตาเข้ม อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5.2.3 ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง : กรณีศึกษาหมู่บ้านในเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกปานกลาง ($r=0.695$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยสามารถเรียงลำดับคู่ที่มีความสัมพันธ์กันจากสูงไปสุดไปหาต่ำสุดได้ดังนี้ ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มีความสัมพันธ์ทางบวกปานกลาง ($r = 0.662$) ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ด้านเศรษฐกิจสมดุล มีความสัมพันธ์ทางบวกปานกลาง ($r = 0.643$) ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ด้านครอบครัวมีความอบอุ่น มีความสัมพันธ์ทางบวกปานกลาง ($r = 0.618$) และระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ด้านองค์กรชุมชนเข้มแข็งมีความสัมพันธ์ทางบวกปานกลาง

($r = 0.574$) สอดคล้องกับ ภาวดี ศรีมุกดา (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง : กรณีศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองในจังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านเทคโนโลยีภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับ กานดาพันธุ์ วันทยะ (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการพึ่งพาตนเองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพึ่งพาตนเองตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกร โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในจังหวัดเชียงใหม่ คือ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีผลต่อการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรโครงการฯ ณ ระดับนัยสำคัญ เท่ากับ 0.05, ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีผลต่อการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรโครงการฯ ณ ระดับนัยสำคัญ เท่ากับ 0.01, ปัจจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีผลต่อการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรโครงการฯ ณ ระดับนัยสำคัญ เท่ากับ 0.05, ปัจจัยด้านจิตใจมีผลต่อการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรโครงการฯ ณ ระดับนัยสำคัญ เท่ากับ 0.05 และปัจจัยด้านสังคมมีผลต่อการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรโครงการฯ ณ ระดับนัยสำคัญ เท่ากับ 0.10

5.2.4 ตัวแปรพยากรณ์ที่มีผลกระทบเชิงเส้นตรงกับการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง : กรณีศึกษาหมู่บ้านในเทศบาลตำบลัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ (Y)

พบว่า มีจำนวน 3 ตัว คือ ปัจจัยด้านสังคม (ชุมชนเข้มแข็ง) (X_1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (X_2) และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม (X_7) มีค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 54.40 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.738 สามารถเขียนสมการได้ดังนี้ $Z = 0.375ZX_1 + 0.225ZX_2 + 0.176ZX_7$ ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เพราะ สอดคล้องกับการวิจัยของภาวดี ศรีมุกดา (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง : กรณีศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ตัวทำนายที่มีประสิทธิภาพในการทำนายแนวโน้ม การเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ในจังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ ปัจจัยด้านจิตใจ และปัจจัยด้านการจัดการ มีอำนาจทำนายร้อยละ 35.40 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่าเท่ากับ 0.595 ได้สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ดังนี้ $Y = 2.169 + 0.306X_4 + 0.154X_7$ และ $Z = 0.348X_4 + 0.325X_7$

5.2.4.1 ปัจจัยด้านสังคม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง : กรณีศึกษาหมู่บ้านในเทศบาลตำบลัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งพอจะชี้ได้ว่า หมู่บ้านที่มีความเป็นปึกแผ่นทางสังคมมาก จะมีการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองมีมาก ผลการศึกษาที่สอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้เพราะสภาพวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนมีความสัมพันธ์กันในระดับเครือญาติ ภายใต้อนุชนธรรมเนียมประเพณี และภาวะผู้นำ

ซึ่งมีความสัมพันธ์ดังกล่าวจึงมีอยู่ภายใต้โครงสร้างสังคมแบบเดิม การรวมกลุ่มกันเกิดขึ้นเพราะผู้นำได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษเป็นผู้กำหนดบทบาทหน้าที่ให้คนในชุมชนก้าวเดินไปในทิศทางเดียวกัน มีสภาพทางสังคมที่ไม่แตกต่างกันมาก และกลุ่มที่เป็นญาติพี่น้องก็จะช่วยกันส่งเสริมเพราะเชื่อมั่นว่าเมื่อญาติพี่น้องได้เป็น ผู้นำย่อมเป็นที่พึ่งพาอาศัยช่วยสนับสนุนซึ่งกันและกันได้ ซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้ทำให้เกิดความรู้สึกไม่เท่าเทียมกัน หรือที่เรียกว่าการ “เลือกที่รัก มักที่ชัง” ขึ้นในสังคมนั้น อันเป็นประเด็นหนึ่งที่จะทำให้เกิดความขัดแย้งจึงเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการร่วมมือที่แท้จริง และบั่นทอนการเป็นปีกแผ่นของสังคมในชุมชน จากการศึกษาครั้งนี้จึงทำให้ปัจจัยสังคมส่งผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองเพราะมีผลจากสภาพสังคมที่ประกอบขึ้นด้วยความรู้สึกผูกพัน ความเป็นครอบครัวเครือญาติซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกันมาก การที่ผู้นำเป็นที่พึ่งพาและมีบุญคุณต่อกัน ทำให้บางครั้งมีผลต่อบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ญาติได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกันเกิดขึ้นในหมู่บ้านจึงเกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวกในบางครั้งซึ่งส่งผลกระทบต่อความร่วมมือในลำดับต่อไปสอดคล้องกับการวิจัยของวิศาล ท้าวสวน (2550) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาหมู่บ้าน ป่าไผ่ หมู่ที่ 2 ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเกื้อหนุนที่ส่งผลต่อการบริหารงานให้สำเร็จ ได้แก่ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกทั้ง 5 ด้าน อันได้แก่ ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากร ด้านจิตใจ และด้านสังคม ซึ่งคนในชุมชนสามารถผสมผสานระหว่างปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกได้อย่างสมดุล

5.2.4.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง : กรณีศึกษาหมู่บ้านในเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งพอจะชี้ได้ว่า หมู่บ้านที่มีสภาพเศรษฐกิจดีมีความมั่นคงมาก จะมีการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองในจังหวัดกาฬสินธุ์มีมาก ผลของการศึกษาเป็นเช่นนี้เพราะ สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันอยู่ในช่วงขาลงและเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจที่ยังแก้ไขปัญหาค่าไม่ได้ในในประเทศไทย ผลมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว โดยไม่มีการผสมผสานกับสภาพอันแท้จริงของประเทศไทย ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี รู้จักประหยัดการออมและลดค่าใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็นมีพอสมควร ครอบครัวที่มีฐานะมักจะมีอาชีพเสริมเพื่อให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้นรู้จักการสร้างสิ่งของที่มีความจำเป็นต่อการอุปโภคและบริโภคภายในครัวเรือน สำหรับครอบครัวที่มีฐานะค่อนข้างยากจน มีรายได้หลักจากการรับจ้างทำงานในสวนซึ่งเป็นรายได้ที่ไม่แน่นอน ไม่มีอาชีพเสริมแต่มีวิถีชีวิตแบบทุนนิยมนั่นคือไม่รู้จักการเป็นผู้สร้างสิ่งของจำเป็นต่อการดำรงชีวิตเลี้ยงดูตนเองหรือรู้จักการใช้จ่ายพอประมาณ หรือการเก็บออม ชาวบ้านที่ยากจนยังคงใช้เงินเพื่อการซื้ออาหารซึ่งมีอยู่แล้วรอบบริเวณบ้านมารับประทาน แทนการปลูกไว้เพื่อกันแล้วส่วน

ที่เหลือจำนำไปขาย ทั้งนี้เพราะมีคนจากภายนอกนำสินค้าเข้ามาขายสม่เสมอทั้งสินค้าอุปโภคบริโภคและสินค้าเพื่อการเกษตรครบถ้วน นโยบายรัฐบาลเร่งรัดให้ทุกหมู่บ้านทำโครงการกองทุนหมู่บ้านทำให้ประชากรทั้ง 3 หมู่ บ้านส่วนใหญ่กำลังมีภาระหนี้สินเพิ่มขึ้นกับโครงการกองทุนหมู่บ้านซึ่งมีมูลค่าอยู่ระหว่าง 20,000 บาทขึ้นไป ซึ่งเป็นเงินที่กู้มาเพื่อนำมาซื้อปุ๋ยเคมีและยาปราบศัตรูพืชในฤดูกาลหน้า การออมเงินในหมู่บ้านลดต่ำลง และในขณะที่พืชผลทางการเกษตรไม่ค่อยได้ราคา โดยเฉพาะมะนาว ฝรั่ง มีราคาตกต่ำมาก เพราะมีผลไม้ชนิดอื่น ๆ ออกมาพร้อม ๆ กัน ประชาชนในหมู่บ้านยังไม่มีวิธีการแปรรูป หรือถนอมอาหารเพื่อให้มูลค่าของผลิตผลนั้นตกต่ำไปกว่าที่ควรจะเป็น ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสภาพทางเศรษฐกิจในแต่ละครอบครัวมาตลอด นอกจากนี้ยังพบว่ายังมีช่องว่างระหว่างคนมีฐานะกับคนยากจนค่อนข้างสูง ผู้ที่มีฐานะยากจนจะเช่าที่ดินจากญาติพี่น้องเพื่อปลูกที่อยู่อาศัย หรือเป็นที่ทำกินและมีรายได้ประจำจากการรับจ้างทำงานตามสวนต่าง ๆ สอดคล้องกับการวิจัยของวิศาล ทำสวน (2550) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาหมู่บ้าน ป่าไผ่ หมู่ที่ 2 ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเกื้อหนุนที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานให้สำเร็จ ได้แก่ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกทั้ง 5 ด้าน อันได้แก่ ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากร ด้านจิตใจ และด้านสังคม ซึ่งคนในชุมชนสามารถผสมผสานระหว่างปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกได้อย่างสมดุล

5.2.4.3 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง : กรณีศึกษาหมู่บ้านในเทศบาลตำบลธัญญา อำเภออมลามาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งพอจะชี้ได้ว่า หมู่บ้านที่มีส่วนร่วมมาก จะมีการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองในจังหวัดกาฬสินธุ์มีมาก ผลการศึกษาที่สอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เพราะ การที่ประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ บางครั้งขึ้นกับฐานะทางเศรษฐกิจ ความต้องการ และการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ที่แตกต่างกันระหว่างญาติพี่น้องของผู้นำกับชาวบ้านคนอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การตัดสินใจให้ความร่วมมือของชาวบ้านจะมีมากหรือน้อย ส่งผลไปสู่ขบวนการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาไม่ค่อยมีประสิทธิภาพเพราะขาดการมีส่วนร่วมในการระดมความคิดและข้อเสนอแนะเพื่อให้ได้มาซึ่งความต้องการที่แท้จริงของหมู่บ้าน อาจเกิดความเกรงใจเพราะความเป็นญาติจึงไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับผู้นำ การที่ผู้นำไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น จึงเป็นสาเหตุและอุปสรรคของการมีส่วนร่วม และทำให้การมีส่วนร่วมนั้นไม่มีความสัมพันธ์ต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง สอดคล้องกับการวิจัยของวิศาล ทำสวน (2550) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาหมู่บ้าน ป่าไผ่ หมู่ที่ 2 ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยเกื้อหนุนที่ส่งผลต่อการบริหารงานให้สำเร็จ ได้แก่ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกทั้ง 5 ด้าน อันได้แก่ ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากร ด้านจิตใจ และด้านสังคม ซึ่งคนในชุมชนสามารถผสมผสานระหว่างปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกได้อย่างสมดุล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง : กรณีศึกษาหมู่บ้านในเทศบาลตำบลัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.3.1.1 ด้านสิ่งแวดล้อม ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมของชุมชนต่าง ๆ ในพื้นที่ให้มีความสอดคล้องกับการใช้เศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยเฉพาะการส่งเสริมสภาพสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมด้านแหล่งรู้ การส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในด้านต่าง ๆ

5.3.1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการมีส่วนร่วม ส่งผลต่อการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการดำเนินการที่ต่อเนื่อง ควรให้ความสำคัญและผลักดันให้มีกิจกรรม โครงการที่ เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องโดยยึดหลัก 3 ปัจจัยข้างต้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลต่อการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง เพื่อจะได้ทราบว่า มีตัวแปรปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงอีก

5.3.2.2 ศึกษารูปแบบการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตนเองของเทศบาลตำบลัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์